

LEHDISTÖTIEDOTE nro 59/23

Luxemburgissa 18.4.2023

Unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-699/21 | E. D. L. (Eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta kieltäytyminen sairauden perusteella)

Eurooppalainen pidätysmääräys: Etsityn henkilön terveyden ilmeinen vaarantaminen oikeuttaa lykkäämään tilapäisesti hänen luovuttamistaan ja velvoittaa täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen pyytämään pidätysmääräyksen antaneelta oikeusviranomaiselta tietoja olosuhteista, joissa kyseistä henkilöä aiotaan syyttää tai hänet aiotaan vangita

Jos luovuttamisesta uhkaa aiheutua vakavasti sairaana olevalle henkilölle epäinhimillistä tai halventavaa kohtelua, jota ei voida välttää kohtuullisessa ajassa, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ei saa panna pidätysmääräystä täytäntöön

Zadarin alioikeus (Općinski sud u Zadru, Kroatia) antoi 9.9.2019 Italiassa asuvaa E. D. L.:ää koskevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen Kroatiassa toteutettavia syytetoimia varten.

Milanon ylioikeus (Corte d'appello di Milano), joka on toimivaltainen kyseisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevassa asiassa, totesi psykiatrisen tutkimuksen perusteella psykoottisen häiriön, jonka vuoksi lääkehoidon ja psykoterapian jatkaminen oli välttämätöntä, sekä vangitsemiseen liittyvän merkittävän itsemurhariskin. Se katsoi yhtäältä, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpano keskeyttäisi E. D. L:n hoidon ja johtaisi hänen yleisen terveydentilansa heikkenemiseen, jonka vaikutukset saattaisivat olla poikkeuksellisen vakavat, tai jopa todelliseen itsemurhavaaraan. Se totesi toisaalta, että Italian oikeuden säännöksissä, joilla eurooppalaista pidätysmääräystä koskeva puitepäätos on saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä, ei säädetä, että tällaiset terveyteen liittyvät seikat voisivat olla peruste kieltäytyä luovuttamisesta. Tämän vuoksi se esitti Italian perustuslakituomioistuimelle (Corte costituzionale) tiedustelun kyseisten säännösten perustuslainmukaisuudesta.

Italian perustuslakituomioistuin katsoi, ettei asia koske pelkästään mainittujen säännösten yhteensopivuutta Italian perustuslain kanssa vaan myös unionin oikeuden, jonka täytäntöönpanemiseksi kyseiset säännökset on säädetty, tulkintaa. Koska etsityn henkilön luovuttamisesta kieltäytymisestä ei ole säädetty tilanteessa, jossa hänellä on krooninen ja mahdollisesti parantumaton sairaus, Italian perustuslakituomioistuin tiedustelee unionin tuomioistuimelta, miten voidaan välttää kyseisen henkilön terveyden vakavan vahingoittamisen vaara, kun hänen tilansa voi heikentyä huomattavasti, jos hänet luovutetaan. Se tiedustelee erityisesti, onko täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen pyydettävä pidätysmääräyksen antaneelta viranomaiselta tietoja, joiden avulla tämä vaara voidaan välttää, ja onko sen kieltäydyttävä luovuttamisesta, jollei se saa kohtuullisessa ajassa tällaisen vaaran välttämiseksi tarvittavia takeita.

Tänään antamassaan tuomiossa **unionin tuomioistuimen suuri jaosto muistuttaa, että jäsenvaltioiden välisen**

keskinäisen luottamuksen periaatteella ja vastavuoroisen tunnustamisen periaatteella on unionin oikeudessa perustavanlaatuinen merkitys, koska jälkimmäinen näistä periaatteista on rikosasioiden oikeudellisen yhteistyön kulmakivi.

Tästä seuraa yhtäältä, että täytäntöönpanosta vastaavat oikeusviranomaiset voivat kieltäytyä panemasta täytäntöön eurooppalaista pidätysmääräystä vain puitepäätökseen perustuvista syistä, ja toisaalta, että täytäntöönpanosta kieltäytymistä pidetään poikkeuksena, jota on tulkittava suppeasti. On nimittäin olemassa oletama, jonka mukaan muun muassa vakavien, kroonisten ja mahdollisesti parantumattomien sairauksien hoitamiseksi jäsenvaltioissa tarjotut hoidot ovat asianmukaisia. Jos kuitenkin on objektiivisiin seikkoihin perustuvia päteviä syitä katsoa, että etsityn henkilön luovuttaminen saattaa selvästi vaarantaa hänen terveytensä, **täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi poikkeuksellisesti lykätä luovuttamista tilapäisesti.** Täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on tätä harkintavaltaa käyttäessään noudatettava Euroopan unionin perusoikeuskirjassa vahvistettua epäinhimillisen ja halventavan kohtelun kieltoa. Jotta kohtelu kuuluisi tämän kiellon soveltamisalaan, sen on kuitenkin saavutettava vakavuuskynnys, joka ylittää vangitsemiseen väistämättä kuuluvan kärsimyksen tason.

Tästä seuraa, että tilanteessa, jossa täytäntöönpanosta vastaavalla oikeusviranomaisella on käytettävissään olevien objektiivisten seikkojen valossa painavia ja todellisia perusteita uskoa, että vakavasti sairaana olevan etsityn henkilön luovuttaminen aiheuttaisi todellisen vaaran siitä, että hänen elinajanodotteensa alenee merkittävästi tai että hänen terveydentilansa heikkenee nopeasti, merkittävästi ja peruuttamattomasti, **kyseisen viranomaisen on lykättävä luovuttamista.** Tehokkaan yhteistyön varmistamiseksi rikosasioissa sen on tässä tapauksessa **pyydyttävä pidätysmääräyksen antanutta oikeusviranomaista toimittamaan kaikki tiedot olosuhteista, joissa kyseistä henkilöä aiotaan syyttää tai hänet aiotaan vangita. Jos edellä mainittu vaara voidaan välttää pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen antamilla takeilla, eurooppalainen pidätysmääräys on pantava täytäntöön.**

On kuitenkin mahdollista, että poikkeuksellisissa olosuhteissa, kun otetaan huomioon pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen toimittamat tiedot, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen päätyy yhtäältä siihen, että on painavia ja todellisia perusteita uskoa, että jos etsitty henkilö luovutetaan pidätysmääräyksen antaneeseen jäsenvaltioon, häneen kohdistuu todellinen vaara epäinhimillisestä ja halventavasta kohtelusta, ja toisaalta siihen, että tätä vaaraa ei voida välttää kohtuullisessa ajassa. Tässä tapauksessa **täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on kieltäydyttävä panemasta eurooppalaista pidätysmääräystä täytäntöön. Jos mainittu vaara voidaan sitä vastoin välttää kohtuullisessa ajassa, uudesta luovuttamispäivästä on sovittava pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen kanssa.**

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden esittää käsiteltävänä olevassa asiassa unionin tuomioistuimelle kysymyksiä unionin oikeuden tulkinnasta tai unionin toimen pätevydestä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa oikeusriitaa. Kansallisen tuomioistuimen tulee ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo samalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, joiden käsiteltäväksi saatetaan samankaltaisia kysymyksiä.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin tuomioistuinta.

Tuomio julkaistaan [kokonaisuudessaan](#) sekä tiivistelmänä CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127.

Kuvia tuomion julistamistilaisuudesta on saatavilla [Europe by Satellite](#) -sivustolla. ☎ +32 2 2964106.

Pysykää kuulolla!

